

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η****57/2019**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 28.11.2017 και ώρα 10:30, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου, Γεώργιο Σαρειδάκη και Δήμητρα Παπαδοπούλου. Απόντα τα μέλη Βασίλειος Καραποστόλης και Γιώργος Πλειός, οι οποίοι είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «OPEN BEYOND» (πρώην EPSILON TV), ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΑΕ», αναφορικά με διατάξεις περί αποφυγής λήψης συνεντεύξεων από μη νηφάλια άτομα, σε στιγμές απόγνωσης και μετάδοσης οπτικοακουστικού περιεχομένου που επιτείνει τον πόνο τους, ενώ προκαλεί πόνο σε πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντός τους, κάνοντας χρήση τεχνικών δραματοποίησης, καθώς και περί ποιοτικής στάθμης προγράμματος, στη διάρκεια της εκπομπής «Αποκαλυπτικά» που μεταδόθηκε την Κυριακή 27.11.2016 (13:40-17:00). Ο έλεγχος έγινε κατόπιν καταγγελιών.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 6/10.1.2017, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Αικατερίνη Κοντοπούλου και στον ειδικό επιστήμονα - νομικό Αντώνη Κεχρή. Στη συνέχεια, η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 198/ΕΣ/2.3.2017 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και ο Ειδικός Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 639/ΕΣ/12.7.2017 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστησαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της Μαρία Κωστοπούλου και Ιωάννης Νικολόπουλος. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι απάντησαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 20.12.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός, ύστερα από δεκτά αιτήματα αναβολής, κατέθεσε στη Γραμματεία του Ε.Σ.Ρ. το με αριθμό πρωτοκόλλου 500/26.1.2018 υπόμνημά του. Επί του υπομνήματος του σταθμού υπήρξε το με αριθμό πρωτοκόλλου 633/ΕΣ/2.8.2018 συμπληρωματικό εισηγητικό σημείωμα του ειδικού επιστήμονα-νομικού στον οποίο είχε ανατεθεί ο ως άνω φάκελος.

Την 19.2.2019 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου, Γεώργιο Σαρειδάκη και Δήμητρα Παπαδοπούλου. Απόντα τα μέλη Βασίλειος Καραποστόλης και Γιώργος Πλειός, οι οποίοι είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Βαρβάρα Χαραλαμπίκη, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε τον ειδικό επιστήμονα - νομικό Αντώνη Κεχρή, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγητής:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

Κατά το άρθρο 2 § 1 του Συντάγματος: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας». Κατά το άρθρο 5 § 2 του Συντάγματος: «Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων...». Κατά το άρθρο 15 § 2 του Συντάγματος: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον

άμεσο έλεγχο του Κράτους... Ο άμεσος έλεγχος του κράτους ... έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας...». Το άρθρο 1 § 2 του Ν.2328/1995 με τον τίτλο: Ιδιωτική τηλεόραση, και το άρθρο 6 § 2 του ίδιου νόμου, με τον τίτλο: Τοπική Ραδιοφωνία, έχουν ως εξής: «Οι άδειες χορηγούνται για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και η χρήση τους συνιστά δημόσια λειτουργία. Οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες πρέπει να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος την αντικειμενική ενημέρωση, τη διασφάλιση της πολυφωνίας, καθώς και την προαγωγή του πολιτισμού με τη μετάδοση εκπομπών λόγου και τέχνης». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 1 § 1 του Ν.3592/2007: «Σκοπός των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι η διασφάλιση της πολυφωνίας στην ενημέρωση και στην πληροφόρηση, η αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, η ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων, καθώς και η διαφάνεια και ο υγιής ανταγωνισμός στο χώρο των μέσων ενημέρωσης, ενσωματώνοντας συγχρόνως και τις Οδηγίες 2002/19/ΕΚ, 2002/20/ΕΚ, 2002/21/ΕΚ, 2002/22/ΕΚ και 2002/77/ΕΚ, κατά το μέρος που αφορούν στην παροχή των ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, όπως ορίζονται στην επόμενη παράγραφο». Κατά το άρθρο 1 § 2 του Ν.4339/2015: «Η παροχή υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που συνίσταται στην παροχή στο κοινό τηλεοπτικών υπηρεσιών, βάσει προϋποθέσεων, όρων και διαδικασιών που διασφαλίζουν, αφενός, τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την πολιτική και πολιτισμική πολυμέρεια και πολυφωνία και τον ελεύθερο και ανόθευτο οικονομικό ανταγωνισμό στον ευρύτερο τομέα των μέσων ενημέρωσης και, αφετέρου, την παροχή στο κοινό υψηλού επιπέδου τηλεοπτικών υπηρεσιών». Τέλος, κατά το άρθρο 2 § 1 του Π.Δ/τος 77/2003: «Οι ειδησεογραφικές και άλλες δημοσιογραφικές και πολιτικές εκπομπές πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και τηλεόρασης καθώς και η πολιτισμική ανάπτυξη της χώρας».

Κοινός τόπος και προφανές νόημα όλων αυτών των ρυθμίσεων είναι: (α) Ότι οι πάροχοι τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών υπηρεσιών έχουν βασική, θεμελιώδη και πρωταρχική νομική υποχρέωση να μεριμνούν ώστε στα οικεία προγράμματα να εξασφαλίζεται μία ελάχιστη ποιοτική στάθμη, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή με βάση το κοινό αίσθημα και τα δεδομένα της κοινής πείρας και της λογικής σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. (β) Ότι η μη τήρηση της βασικής, θεμελιώδους και πρωταρχικής αυτής υποχρέωσης συνιστά διοικητική παράβαση και επισύρει ανάλογη και αντίστοιχη διοικητική κύρωση (βλ. άρθρο 4 § 1 και 8 § 5 του Ν.2328/1995). Κατά μείζονα δε λόγο διαπράττεται διοικητική παράβαση, όταν στην υποβάθμιση της ποιότητας των προγραμμάτων και των εκπομπών κάτω του ανεκτού ορίου συντελεί και η συστηματική και εξακολουθητική παραβίαση ειδικών νομικών κανόνων που ανάγουν συγκεκριμένες συμπεριφορές σε διοικητικά αδικήματα τιμωρούμενα αυτοτελώς και καθ' εαυτά.

Περαιτέρω, κατά τον ορισμό, που περιέχει η διάταξη του άρθρου 1 εδ. β' του Κώδικα δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών: *«Στην έννοια της δημοσιογραφικής εκπομπής εμπίπτουν όλες οι εκπομπές λόγου, που έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό που τους προσδίδεται από τον ραδιοφωνικό ή τον τηλεοπτικό φορέα.»*

Κατά, δε, το άρθρο 7 παρ. 1 και 2 του αυτού Κώδικα: *«Πρέπει να αποφεύγεται κάθε αδιάκριτη παρέμβαση σε προσωπικό πόνο ή πένθος και ιδίως να αποφεύγεται η παρουσίαση σκηνών ή ατόμων σε στιγμές πένθους, οδύνης, απόγνωσης ή αγανάκτησης. Δεν επιτρέπεται να προβάλλονται, χωρίς σπουδαίο λόγο, εικόνες ή ήχοι, που επιτείνουν ή προκαλούν πόνο στους εικονιζόμενους ή σε πρόσωπα του αμέσου περιβάλλοντός τους».*

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 5 του ως άνω Κώδικα : *«Δεν επιτρέπεται η λήψη συνεντεύξεων από άτομα, η κατάσταση των οποίων μαρτυρεί έλλειψη νηφαλιότητας».*

Επίσης, κατά τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του αυτού Κώδικα: *«Απαγορεύεται η δραματοποιημένη αναπαράσταση των γεγονότων κατά τη μετάδοση των... ενημερωτικών εκπομπών».*

Επιπλέον, ο κάθε πάροχος περιεχομένου έχει την συντακτική ευθύνη για το μεταδιδόμενο από αυτόν πρόγραμμα. Ειδικότερα, το άρθρο 2 παρ. 1 περ. δ' του Π.Δ. 109/2010 [ΦΕΚ Α' 190/05.11.2010] ορίζει τον πάροχο υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων ως εξής: *«Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει τη συντακτική ευθύνη για την επιλογή του οπτικοακουστικού περιεχομένου της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτό οργανώνεται».*

II. Πραγματικό Μέρος/ Υπαγωγή

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής:

1. Σχετικά με το κρινόμενο ζήτημα περιήλθαν στο ΕΣΡ δεκαοκτώ (18) καταγγελίες και ένα δημοσιογραφικό άρθρο του Δ. Καλαντζή (χωρίς αριθμό πρωτοκόλλου) που είχε δημοσιευθεί στον διαδικτυακό τόπο <http://tvxs.gr> και είχε τον τίτλο «Τηλεοπτική χυδαιότητα χωρίς όρια». Ενδεικτικά, αναφέρεται μέρος του περιεχομένου ορισμένων εκ των καταγγελιών: *«Κατά τη διάρκεια της εκπομπής του (Μ.Φ.), στο κανάλι “Ε”, έγινε μία αποκάλυπτη έκθεση ανθρώπου, που ενδεχομένως θα τον οδηγήσει στην αυτοκτονία. Το απόσπασμα είναι ανατριχιαστικό: δείχνει την απεσταλμένη της εκπομπής να πιέζει τον άνθρωπο που βρίσκεται σε κατάσταση απελπισίας, να τον ρωτά γιατί δεν έχει φίλους και συγγενείς να τον φροντίσουν κλπ. Και όλα αυτά γίνονται μπροστά στην κάμερα. Θεωρώ ότι δεν γίνεται να θυσιάζονται τα πάντα χάρη στην τηλεθέαση»* (Α.Π. 4593/30.11.2016), *«Θεωρώ αδιανόητο να προβάλλονται τέτοιου είδους συζητήσεις στην ελληνική τηλεόραση και να καταπατώνται αλόγιστα οι Αρχές Δεοντολογίας του Δημοσιογραφικού Επαγγέλματος τοιουτοτρόπως, μιας και η δημόσια προβολή της συζήτησης (γιατί σε καμία περίπτωση δεν έγγυται στα πλαίσια συνέντευξης) με άνθρωπο σοβαρά ψυχικά διαταραγμένο, ουδεμία διακριτικότητα και ευαισθησία είχε, τόνιζε την ιδιαιτερότητα του και προφανώς είχε στόχο την όξυνση του ανθρώπινου πόνου με απώτερο σκοπό την άνοδο της τηλεθέασης. Για τα πρακτικά σας ενημερώνω ότι εν συνεχεία ο άνθρωπος διεκομίσθει σε νοσοκομείο»* (Α.Π. 4604/01.12.2016), *«Το αποκορύφωμα της κατάντιας που μετά δικής αδείας εξελίσσεται – και ειδικά σε ώρα που βλέπουν άνετα και παιδιά – είναι η εκπομπή που έλαβε χώρα στις 27/11/2016. Ούτε λίγο ούτε πολύ “έπαιζαν” τον πόνο ενός ανθρώπου τόσο έκδηλα άρρωστου αφού πρώτα άφηναν υπονοούμενα ότι είναι νεκρός... κάτι που θα αποκάλυπταν μετά τις διαφημίσεις και τον διαγωνισμό, όπως δήλωσε ο Κος (Φ.). Στο “ρεπορτάζ” ένας άνθρωπος που δεν ήταν σε κατάσταση να επιλέξει αν θέλει να εμφανιστεί δημόσια. ΕΝΑΣ ΨΥΧΙΚΑ ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ»* (Α.Π. 4647/05.12.2016). Θα πρέπει, τέλος, να γίνει μνεία σε καταγγελία ερευνήτριας, ειδικευμένης στις αυτοκτονικές συμπεριφορές και στην πρόληψή τους (κ. Κ. Καβαλίδου), κατά την οποία: *«Η πρόσφατη κάλυψη-ρεπορτάζ»*

του τηλεοπτικού σταθμού “Ε” ενός ηθοποιού σε εξαιρετικά ευάλωτη ψυχολογική κατάσταση, ο οποίος και δήλωνε πρόθεση αυτοκτονίας, είναι δυστυχώς το πιο ακραίο περιστατικό που έχω δει σε Ελληνικό μέσο ενημέρωσης... Ως πολίτης αλλά και ως επαγγελματίας θα ήθελα να σας καλέσω να παρέμβετε στο συγκεκριμένο μέσο και συντελεστές της εκπομπής για την απάνθρωπη αντιμετώπιση ενός ψυχικά ευάλωτου ανθρώπου. Γενικότερα, κατανοώ την κάλυψη περιστατικών που σχετίζονται με αυτοκτονικές συμπεριφορές εκ δημοσιογραφικής σκοπιάς, αλλά δυστυχώς η ευθύνη των ΜΜΕ στην πρόληψη της αυτοκτονίας είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή που φαντάζονται οι ΜΜΕ ιθύνοντες στην Ελλάδα» (Α.Π. 4596/30.11.2016).

2. Η εκπομπή «Αποκαλυπτικά» συνιστά δημοσιογραφική εκπομπή, κατά τον ορισμό που περιέχει η διάταξη του άρθρου 1 εδ. β΄ του Κώδικα δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών.

3. Όπως προκύπτει από την υπ’ αριθ. 198/ΕΣ/02.03.2017, έκθεση καταγραφής πραγματικών περιστατικών, κατά τη διάρκεια της εκπομπής ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΑ, την 27.11.2016, παρουσιάστηκε ως «έκτακτη είδηση» η «εξαφάνιση» του ηθοποιού Σ.Μ., κάνοντας χρήση της κάτωθι λεζάντας: «Ωρες αγωνίας για τον ηθοποιό Σ.Μ. Η ανησυχία των φίλων του και το απενεργοποιημένο κινητό τις τελευταίες 5 ημέρες» (σελ. 1 της έκθεσης). Ακόμη, ο παρουσιαστής της εκπομπής έδωσε σε δημοσιογράφο του σταθμού (Μ.Β.), σε ζωντανή σύνδεση, έξω από την πολυκατοικία του ηθοποιού, την κάτωθι εντολή: «Μαρία θα σε παρακαλέσω πάρα πολύ να πας να χτυπήσεις στην πολυκατοικία να σου ανοίξει κάποιος να ανέβεις στο διαμέρισμα να διαπιστώσουμε τι ακριβώς συμβαίνει. Παρακαλώ να μην προβάλλουμε για λόγους τους οποίους μπορεί να μην γνωρίζουμε τι είναι αυτό το οποίο θα αντικρύσουμε που ευχόμαστε να αντικρύσουμε κάτι θετικό για τον άνθρωπο, να μην προβάλλουμε σε απευθείας ζωντανή σύνδεση. Προσπάθησε και όταν έχεις νεότερα να μας ενημερώσουν από το κοντρόλ για να μπορέσουμε να μας ενημερώσει για τα πάντα» (σελ. 2). Φίλος του ηθοποιού, ο, επίσης, ηθοποιός κ. Σπύρος Μπιμπίλας, ευρισκόμενος στο πλάι της δημοσιογράφου, εκθέτει τα ψυχολογικά προβλήματα του Σ.Μ. και την αιτία τους [«τον ανάγκασαν να δουλεύει σε άλλες δουλειές όπως πήγαινε να μοιράζει φυλλάδια στους δρόμους κλπ. (το πλάνο αλλάζει σε βίντεο με τον Σ.Μ. να μοιράζει φυλλάδια σε περαστικούς) αυτό όμως του κόστισε ψυχολογικά πάρα πολύ και δεν ήταν σε καλή ψυχολογική κατάσταση για αυτό και του έκανα την πρόταση να έρθει στο θέατρο» (σελ. 3)], ενώ μεταδίδονται, στη συνέχεια, προηγούμενες μαγνητοσκοπημένες δηλώσεις του Σ.Μ., αναφορικά με απόπειρα αυτοκτονίας του, στο παρελθόν: «Απόπειρα έκανα δεν... ξέρω γω. Άμα είχα

φτάσει στα άκρα-άκρα ε, είχα φτάσει. Τώρα είμαι καλά. Δεν ήταν οικονομικό το πρόβλημα. Καθόλου οικονομικό. Ήταν ψυχολογικό το πρόβλημα γιατί... ναι, ήταν ψυχολογικό. Γιατί όταν... λες τώρα τι κάνω, τώρα τι κάνω, εγώ έχω πενήντα δουλειές και δεν έχω καμία εκεί γίνεται ψυχολογικό, δεν γίνεται;» (σελ. 3 *in fine*). Μνεία, επίσης, γίνεται στην έρευνα της δημοσιογράφου, από τον παρουσιαστή της εκπομπής: «... η Μ.Β., μόλις αποχώρησε ο Σπύρος Μπιμπίλας συνέχισε την έρευνα. Συνέχισε να χτυπά με δύναμη τις πόρτες, τα κουδούνια, ξεσηκώθηκε όλη η πολυκατοικία. Και θέλω να σας πω ότι η Μ.Β. εντόπισε τον Σ.Μ. ευτυχώς για όλους ζωντανό σε άθλια κατάσταση. Πάμε να δούμε μαζί πριν μιλήσουμε με την Μ.Β. το αμοντάριστο υλικό. Έχουμε κόψει πράγματα τα οποία δεν μπορούν να παρακολουθήσουν μικρά παιδιά. Δεν θα αναγνωρίσετε τον ηθοποιό στις εικόνες κυρίες και κύριοι που θα παρακολουθήσετε. Πάμε παρακαλώ να δούμε κάτω αριστερά το αμοντάριστο υλικό...» (σελ. 4). Το υλικό αυτό που προσδιορίζεται ως «αμοντάριστο» δείχνει τον Σ.Μ. εμφανώς καταβεβλημένο να μιλά με δυσκολία (βλ. φωτο. 2, σελ. 10 της έκθεσης), ενώ μεταδίδεται είτε σε επανάληψη, είτε μόνο ως εικόνα χωρίς ήχο μέχρι την ολοκλήρωση του θέματος, με διαφορετικές λεζάντες, όπως «(Σ.Μ.): Δεν έχω κανέναν στη ζωή, μπορεί να έχω 4 αδέρφια αλλά είμαι μόνος μου» ή «Βρέθηκε ο ηθοποιός που αγνοούνταν 5 μέρες. (Σ.Μ.): “Δεν θέλω την ζωή μου”» (βλ. την περιγραφή του οπτικοακουστικού υλικού, σελ. 4 και 8 της έκθεσης). Πρόκειται για συνέντευξη του Σ.Μ. στη δημοσιογράφο, Μ.Β., η οποία έχει ως εξής:

«Σ.Μ.: Θα ανακοινώσω σύντομα την ημερομηνία που θα κάνω την περίφημη αυτοκτονία μου.

Μ.Β.: Σ..... μου έχει βγει μια ανακοίνωση από τους φίλους σου για σένα στο facebook σε ψάχνουν οι φίλοι σου εδώ και πολλές μέρες. Απαντάς στα τηλεφωνήματά τους;

Σ.Μ.: Όχι.

Μ.Β.: Γιατί;

Σ.Μ.: Γιατί θέλω εγώ.

Μ.Β.: Σου έχουν κάνει κάτι οι φίλοι σου;

Σ.Μ.: Είναι απόρρητο φεύγω εκτός Ελλάδας σε λίγες μέρες.

Μ.Β.: Γιατί εξαφανίστηκες ξαφνικά και δεν έδωσες σημεία ζωής και στους συνεργάτες σου, στους ανθρώπους που δουλεύετε μαζί και στους φίλους σου; Γιατί θέλησες να εξαφανιστείς; Έχεις φίλους και συγγενείς; Υπάρχει κάποιος άνθρωπος δικός σου;

Σ.Μ.: Κανένας.

Μ.Β.: Δεν έχεις αδέρφια;

Σ.Μ.: Να τα χ...ω (ηχητική κάλυψη ρήματος από τον σταθμό).

Μ.Β.: *Ενδιαφέρθηκε κάποιος άλλος να έρθει να σου χτυπήσει την πόρτα να δει σε τι κατάσταση βρίσκεσαι; Να σε βοηθήσει;*

Σ.Μ.: *Κανένας.*

Μ.Β.: *Το έχεις παράπονο αυτό;»* (σελ. 8)

4. Η θέαση της ως άνω συνέντευξης προκάλεσε την εξής αντίδραση στον κ. Σπύρο Μπιμπίλα: *«Προφανώς κάτι έχει πάρει παιδιά εγώ νομίζω ότι θα πρέπει να μην δείχνετε αυτές τις εικόνες μέχρι να βοηθηθεί προφανώς κάτι του συμβαίνει γιατί τις τελευταίες μέρες είχε χαρεί πάρα πολύ που θα ερχόταν στο Θέατρο ξανά»* (σελ. 8). Εξάλλου, μία συμμετέχουσα στο πάνελ της εκπομπής (Ν. Παλατσάκη) είχε διατυπώσει, προηγουμένως, στο άκουσμα της δήλωσης του Σ.Μ ότι θα ανακοινώσει σύντομα την ημερομηνία της αυτοκτονίας του, την ακόλουθη γνώμη: *«Νομίζω ότι είμαστε εξαιρετικά ακατάλληλοι να διαχειριστούμε τόσο σοβαρό θέμα γιατί δεν ξέρουμε αν ο άνθρωπος παρακολουθεί/δεν παρακολουθεί αυτά τα οποία τον αφορούν.»* (σελ. 7). Ωστόσο, η διαυγής αυτή τοποθέτηση δεν φάνηκε να εισακούστηκε από τον παρουσιαστή της επίμαχης εκπομπής, ο οποίος, αφού ενημέρωσε το τηλεοπτικό κοινό ότι επικοινωνήσε τηλεφωνικά με το σπίτι του αδερφού του ηθοποιού και ότι απάντησε ο ανήλικος ανιψιός του ηθοποιού και ενημέρωσε ότι ο πατέρας του οδεύει προς το αστυνομικό τμήμα προέβη στην ακόλουθη τηλεφωνική συνομιλία με τον κ. Μπιμπίλα: *«Σ. Μπιμπίλας: Έχω χαρεί γιατί είμαι σε ανοικτή ακρόαση με τηλεφωνήματα είμαι μέσα στο αυτοκίνητο, είναι καλό ότι βρέθηκε ο Σ.....»*

Παρουσιαστής: *Είναι καλό ότι βρέθηκε αλλά είναι ανησυχητικό η εικόνα την οποία παρουσιάζει γιατί είσαι στον δρόμο Σπύρο και δεν μπορείς να αντικρίσεις τον φίλο σου τον Σ..... η εικόνα είναι τραγική είναι σε άθλια κατάσταση και προβάλλαμε αυτή τη στιγμή έκανε δήλωση ότι θα ανακοινώσει την ημερομηνία της αυτοκτονίας του.*

Σ. Μπιμπίλας: *Είναι κάτι που το έλεγε διάφορες ώρες διάφορα τέτοια πράγματα.*

Παρουσιαστής: *Σπύρο η κατάστασή του είναι ακραία. Δεν ξέρω, μπορούμε παρακαλώ να τον ακούσουμε ξανά πριν τι είπε στην Μαρία...»* (σελ. 7).

5. Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί η αδιάκριτη και επιθετική παρέμβαση του παρουσιαστή της εν λόγω εκπομπής στον προσωπικό πόνο και απόγνωση του Σ.Μ., επιδιώκοντας, κατά τα λεγόμενά του, να προκαλέσει επέμβαση των Αρχών: *«Μαρία, σου είπα ότι θέλει να αυτοκτονήσει ο άνθρωπος; Μετέφερε ακριβώς παιδί μου στον κόσμο, μετέφερε τι λέει ο άνθρωπος να παρέμβουν οι Αρχές, μήπως κάνει οτιδήποτε και πρέπει να παρέμβουν για τον άνθρωπο αυτόν. Σου είπα ότι θέλει να αυτοκτονήσει; Μίλα καθαρά και ξάστερα αν μας βλέπουν οι Αρχές και οι λειτουργοί!... Παρακαλώ να δείξουμε*

το υλικό το αμοντάριστο υλικό για να παρέμβουν οι Αρχές μην... Ο άνθρωπος είναι σε άθλια κατάσταση μπορεί να κάνει το οτιδήποτε. Παρακαλώ πολύ να δείξουμε την φράση να παρέμβει αυτεπάγγελα ο εισαγγελέας, οι κοινωνικοί λειτουργοί να τον σώσουν τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος δηλώνει μπροστά σε κάμερα ότι θέλω να αυτοκτονήσω! Και να παρέμβει και η οικογένειά του! Βρείτε το παιδιά να το παίζουμε να παρέμβει ο εισαγγελέας. Ένας άνθρωπος μπορεί να κινδυνεύει από δευτερόλεπτο σε δευτερόλεπτο! Συνέχισε, Μαρία» (σελ. 5).

6. Επισημαίνεται, ακόμη, η χρήση δραματικής μουσικής ως επένδυσης των πλάνων που δείχνουν τον Σ.Μ. να μοιράζει φυλλάδια στους περαστικούς (βλ. σελ. 2, 3 και 4) ή μετά τη δήλωσή του ως προς την ανακοίνωση της ημερομηνίας της επικείμενης αυτοκτονίας του (σελ. 7).

III. Υπαγωγή

Υπό τα εκτεθέντα, ο συνολικός τηλεοπτικός λόγος της συγκεκριμένης εκπομπής, και ιδίως η συμπεριφορά των προστηθέντων από την εγκαλουμένη για την παρουσίασή της προσώπων, υπήρξε, κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας, τόσο ποιοτικώς υποβαθμισμένη, ώστε δεν γίνεται ανεκτή από τον μέσο πολίτη-τηλεθατή. Επομένως, τελέσθηκε, και δη εκ προθέσεως, το (διοικητικό) αδίκημα της (ακραίας) υποβάθμισης τηλεοπτικού προγράμματος υπό την προεκτεθείσα έννοια, ανεξαρτήτως του ότι σε ένα μέρος των πραγματικών περιστατικών, που θεμελιώνουν και συγκροτούν το αδίκημα αυτό, θα μπορούσαν να θεμελιωθούν και άλλα επιμέρους αδικήματα, και δη τα αναφερόμενα στο νομικό μέρος της παρούσης, και να επιβληθούν γι' αυτά πρόσθετες κυρώσεις. Κατά συνέπεια, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση και δη πρόστιμο.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθεάσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού και το γεγονός ότι η εγκαλουμένη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των εκατό εικοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης δέχεται ότι η εγκαλούμενη εταιρεία τέλεσε - εκ προθέσεως – το αδίκημα της (ακραίας) ποιοτικής υποβάθμισης τηλεοπτικού προγράμματος κατά τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΑΕ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού «OPEN BEYOND» (πρώην EPSILON TV), τη διοικητική κύρωση του προστίμου των εκατό είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε., που εδρεύει στο Κορωπί Αττικής, στο 2ο χιλιόμετρο Λεωφ. Παιανίας - Μαρκοπούλου, με ΑΦΜ 094249653, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.
2. Της Μποροντίνα Λιουντμίλα (Borodina Liudmila) του Αλεξάντερ (Aleksandr) με ΑΦΜ 173311781, ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτερικού, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 19^η Φεβρουαρίου 2019 και δημοσιεύτηκε την 10η Σεπτεμβρίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ